

Орлата Анастасія Володимирівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Психологія» Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук **Дідух М. М.**

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ І КУРСАНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

Актуальність дослідження проблеми вольових якостей обумовлена практичними позиціями, пов'язаними з формуванням волі у особистості, як необхідної складової для розв'язання багатьох життєвих ситуацій.

Різні аспекти цієї проблеми досліджували такі вчені: В.К. Котирло, С.А. Поліщук, Т.І. Шульга, В.А. Калін, В.А. Іванніков, Є.П. Щербаков, В.І. Селіванов, Н.М. Будрейка, М.Н. Ільїна, О.Б. Барабаш та ін. Разом з тим, повністю нерозкритими досі залишаються такі моменти як змістовна сутність волі, так і механізми її функціонування, а також умови цілеспрямованого формування окремих вольових якостей.

Воля – це свідоме регулювання суб'єктом діяльності своєї поведінки, що пов'язане з подоланням зовнішніх і внутрішніх перешкод на шляху до досягнення певної мети. Зовнішні перешкоди (простір, час, властивості предметів і явищ, інші люди і т.д.) та внутрішні перешкоди (мотиви, потреби, стан здоров'я тощо) спонукають людину до вольових зусиль, які створюють готовність до подолання труднощів та реалізуються у вольових діях [1].

Воля не є відокремленим і гомогенним внутрішнім фактором: вона належить до типових і специфічних людських рис цілісної психіки, яка дозволяє суб'єкту відображати реальність на рівні свідомості і управляти власною активністю. За допомогою активності, діяльності та спілкування суб'єкт вступає в реальні відносини з середовищем. Опосередкованість відносин між суб'єктом та середовищем досягається через волю [2].

Діяльність залежить від точності пізнання (відображення) об'єктів, суб'єктів, відношень та явищ: від точної переробки інформації про хід діяльності і її результатів (інформація надходить із зовнішнього середовища по принципу зворотного зв'язку). Активна взаємодія суб'єкта із середовищем веде до уточнення суб'єктивного образу об'єктивної реальності. Людина свідомо відображає не тільки об'єктивну дійсність і зміни в ній, зумовлені ним самим, але й сам процес діяльності і себе самого як її суб'єкта. Волю можна розглядати як здатність особистості свідомо керувати своєю психічною діяльністю і регулювати внутрішні стани організму, активність

рецепторів та ефекторів (виконавчих органів), а також взаємодію між суб'єктом і зовнішнім предметним і соціальним середовищем [3].

Емпірична частина нашого дослідження полягала в проведенні опитувального «Оцінка розвитку вольових якостей» на групах студентів-психологів та курсантів-психологів. Головна мета нашого експерименту полягала у визначенні особливостей прояву вольових якостей та порівняння результатів між цими двома групами.

Відмінності у рівнях розвитку вольових якостей студентів-психологів та курсантів-психологів подано у Таблиці.

Таблиця

Рівень розвитку вольових якостей	Студенти-психологи	Курсанти-психологи
Високий	30,00%	50,00%
Середній	40,00%	40,00%
Низький	20,00%	10,00%
Дуже низький	10,00%	00,00%

Такі відмінності, на нашу думку, можна пояснити тим, що курсантам-психологам в силу обставин доводиться займатися самодисципліною та самовихованням, що і зумовлює більш посиленний розвиток вольових якостей, адже на них покладається багато обов'язків, їм доводиться дотримуватись певних правил та дисципліни, для чого просто необхідно робити над собою вольові зусилля. Також, на нашу думку, вони є більш мотивованими в досягненні певних цілей, в навчальній та трудовій діяльності, адже над ними встановлений певний контроль, тому вони розуміють усі позитивні та негативні наслідки своїх вчинків та дій.

Інтерес до вивчення вольової сфери в період навчання у закладах вищої освіти викликаний тим, що студентство і сам процес навчання, примушує молодих людей витримувати досить великі навантаження. В студентському віці сама специфіка діяльності впливає на пред'явлення вимог до розвитку рівня сформованості вольової сфери.

Тому, для розвитку вольової сфери необхідно постійно робити над собою зусилля, прагнути до завершення розпочатої справи, виконувати заплановане всупереч перепонам на шляху до своєї мети.

Список використаних джерел

1. Ильин Е. П. Связь волевых качеств с индивидуальным стилем деятельности // Экспериментальные исследования волевой активности. Рязань, 1986, 325с.

2. Конорева Т. С. Волевая активность (параметр «настойчивость») и ее формально-динамическая сторона // Психология и психофизиология индивидуальных различий в активности и саморегуляции поведения человека. Свердловск, 1987. 298 с.

3. Ильин Е.П. Психология воли // Мастера психологии. Питер, СПб, 2009. 4 видання. 450 с.